

Απαίτηση των καιρών η αποκέντρωση με **Αυτοδιοίκηση**

Η Ελλάδα του 2005 είναι το πλέον συγκεντρωτικό κράτος στην Ευρώπη των 25. Ο συγκεντρωτισμός αυτός αποτελεί το σοβαρότερο εμπόδιο στην ανάπτυξη και την ευημερία του τόπου.

Η δυσάρεστη αυτή πραγματικότητα πρέπει ν' αλλάξει, ξεπερνώντας κατεστημένες λογικές ολόκληρων δεκαετιών. Γι' αυτό απαιτούνται γενναίες ρήξεις και τομές και όχι θολές μεταρρυθμίσεις. Αυτό ήταν το κεντρικό μήνυμα που δώσαμε στον Πρωθυπουργό και τους πολιτικούς αρχηγούς, στις συναντήσεις που είχαμε πρόσφατα μαζί τους, αναδεικνύοντας με τις θέσεις και τις απόψεις μας, την απόλυτη σύνδεση της έννοιας του σύγχρονου κράτους με τη ριζική αποκέντρωση και την Αυτοδιοίκηση.

Πώς όμως θα οδηγηθούμε σ' ένα σύγχρονο κράτος με ισχυρούς αποκεντρωμένους θεσμούς και περιφερειακή ανάπτυξη; Το σύγχρονο κράτος, από την εποχή της γαλλικής επανάστασης μέχρι σήμερα, οικοδομήθηκε με τις έννοιες αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση ως θεμελιώδη υλικά του.

Στις μέρες μας, την εποχή δηλαδή της παγκοσμιοποίησης, η αποκέντρωση και η Αυτοδιοίκηση ενισχύονται και ενδυναμώνονται στη Δυτική Ευρώπη αλλά και σε όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο και η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα δύο παράλληλων διαδικασιών. Πρώτα απ' όλα είναι γνωστό ότι στην εποχή μας τα όρια του εθνικού κράτους περιορίζονται, ακριβώς γιατί μια σειρά από σοβαρές αποφάσεις λαμβάνονται σε υπερεθνικά κέντρα και αυτό ενδυναμώνει αντικειμενικά τους θεσμούς της αποκέντρωσης και της Αυτοδιοίκησης.

Έπειτα οι ίδιοι αυτοί οι θεσμοί ενδυναμώνονται ακριβώς για το λόγο ότι η φόβος και η ανασφάλεια των πολιτών μπροστά στο καινούργιο και το άγνωστο, καθιστά τους αποκεντρωμένους θεσμούς το ασφαλέστερο όχημα, για το ταξίδι στη νέα εποχή. Παράλληλα, οι αποκεντρωμένοι θεσμοί έχουν διαχρονικά αποδείξει όχι μόνο την ανθεκτικότητά τους αλλά και τη διαρκή αποτελεσματικότητά τους.

Έτσι λοιπόν, το σύγχρονο κράτος βασισμένο σε αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση είναι ένα

• Οι μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν είναι: αιρετός Περιφερειάρχης, λιγότεροι και ισχυροί Δήμοι, Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση, ένας και αξιόπιστος μηχανισμός ελέγχου και φορολογική αποκέντρωση

ιδιαίτερα πετυχημένο μοντέλο με κριτήριο την αποτελεσματικότητα και όχι μόνο.

Στη Δανία η ριζική αποκέντρωση των πολιτικών απασχόλησης υποδιπλασίασε την ανεργία μέσα σε τρία χρόνια.

Ανάλογες επιλογές στο χώρο της παιδείας έφεραν τη Φιλανδία στην κορυφή. Στη Σουηδία, η συνευθύνη των τοπικών αρχών στην ανάπτυξη είναι συγκεκριμένη εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Δεν είναι τυχαία και ξεκομμένη αυτή η επιλογή απ' το αποτέλεσμα. Η χώρα αυτή βρίσκεται στην κορυφή της ανταγωνιστικότητας παγκοσμίως, τα τελευταία χρόνια. Δυστυχώς όμως φαίνεται πως ανταγωνιστικότητα, παιδεία και ανεργία αποτελούν δευτερεύουσες προτεραιότητες στην Ελλάδα, ίσως γιατί εδώ υπάρχουν άλλες. Προτιμούμε και επιμένουμε να λειτουργούμε μ' ένα αναχρονιστικό τρόπο που δικαιώνει διαρκώς το συγκεντρωτισμό και την αναποτελεσματικότητα.

Το πηγάδι του συγκεντρωτισμού είναι ιδιαίτερα βαθύ και μπορεί κανείς να το περιγράψει μέσα από πολλά και γνωστά στους πολίτες, παραδείγματα. Είναι μια πραγματικότητα που αναγκάζει την ίδια τη χώρα να πληρώνει ένα βαρύτατο τίμημα. Θα συνεχίσουμε για πολλά χρόνια ακόμα να πληρώνουμε αυτό το τίμημα, ή θα τολμήσουμε επιτέλους να διεκδικήσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τη χώρα; Οι θέσεις μας για τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν για να υπάρξει αποκέντρωση, με ισχυρή Αυτοδιοίκηση και περιφερειακή ανάπτυξη, υπερψηφίστηκαν στο τελευταίο τακτικό μας συνέδριο στη Χερσόνησο του Ηρακλείου και είναι οι εξής:

• Αιρετός Περιφερειάρχης

Του ΠΑΡΙ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
προέδρου της ΚΕΔΚΕ, δημάρχου Κοζάνης

• Λιγότεροι και ισχυροί Δήμοι
• Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση
• Ένας και αξιόπιστος μηχανισμός ελέγχου που εγγυάται τη διαφάνεια, με παράλληλη ενίσχυση του ρόλου του Δημοτικού Συμβουλίου, προκειμένου να ενισχυθούν οι διαδικα-

σίες εσωτερικού ελέγχου

• Και τέλος, αυτό που ονομάζουμε μητέρα των μεταρρυθμίσεων, φορολογική αποκέντρωση. Ή αν θέλετε φορολογική μεταρρύθμιση με αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση.

Είναι η κορυφαία μεταρρύθμιση που πρέπει να γίνει στο ελληνικό κράτος.

Είναι η επιλογή που μας οδηγεί στην αυτοδιοίκηση της ευθύνης, στην κοινωνία της ευθύνης. Είναι η επιλογή που δίνει στη διαφάνεια την πραγματική της υπόσταση, για να ξέρουν δηλαδή οι πολίτες που πάνε τα λεφτά τους. Είναι η επιλογή που απελευθερώνει τις δυνάμεις των τοπικών κοινωνιών επιτρέποντας τοπικές προγραμματικές συμφωνίες και συγκλίσεις για να χαράξει κάθε μια κοινωνία, στα πλαίσια του γενικότερου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, το δικό της μέλλον και να είναι υπεύθυνη γι' αυτό.

Καθιστά δε την έννοια αρμοδιότητα για τις τοπικές αρχές, ταυτόσημη με την έννοια της ευθύνης. Στο φετινό μας συνέδριο θα προσαθήσουμε να δώσουμε σ' αυτές τις θέσεις μας συγκεκριμένο και σαφές περιεχόμενο. Κάτι τέτοιο είναι πλέον απολύτως εφικτό χάρι στην πολύτιμη βοήθεια που μας προσφέρει ένας μεγάλος αριθμός επιστημόνων, οι οποίοι εργάζονται στα πλαίσια του νεοσύστατου Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παρέχοντας μας τη δυνατότητα της επιστημονικής τεκμηρίωσης αυτών των πέντε βασικών μας θέσεων.

Οι **διαρθρωτικές αλλαγές** για το μέλλον της **Αυτοδιοίκησης**

Στην Ελλάδα, μετά από εικοσιτέσσερα χρόνια συμμετοχής στα ευρωπαϊκά δρώμενα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται σε οριακό σημείο. Εμείς, οι εκπρόσωποι της που υπηρετούμε το θεσμό, έχουμε μπροστά μας μια μεγάλη και ουσιαστική πρόκληση: καλούμαστε να προχωρήσουμε σε δράσεις και πρωτοβουλίες για να πετύχουμε την προσαρμογή και σύγκλιση του θεσμού της Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο και στο πρότυπο της ευρωπαϊκής πολιτικής πραγματικότητας για την Αυτοδιοίκηση. Οι σύγχρονες απαιτήσεις της Αυτοδιοίκησης και του κράτους επιβάλλουν μεγάλες μεταρρυθμίσεις.

Στην Ελλάδα, όπως γίνεται και σ' ολόκληρη την Ευρώπη, πρέπει επιτέλους να εμπιστευθούμε τις τοπικές και περιφερειακές δυνάμεις. Να υιοθετήσουμε μια νέα αντίληψη για το ρόλο τους κράτους και τη σχέση του με τον πολίτη. Να διαμορφώσουμε μια νέα αρχιτεκτονική για την Αυτοδιοίκηση και τη διοικητική δομή της Ελλάδας.

Πολλές φορές τα τελευταία τρία χρόνια έχω υποστηρίξει την ανάγκη να υπάρξει μια συνολική πολιτική μεταρρύθμισης για την Αυτοδιοίκηση και την οργάνωση του κράτους. Πρότασή μου είναι ότι αυτή η πολιτική μεταρρύθμισης πρέπει να στηριχθεί σε τέσσερις μεγάλες στρατηγικές επιλογές.

Πρώτη στρατηγική επιλογή της νέας αρχιτεκτονικής για την Αυτοδιοίκηση είναι η δημιουργία Μητροπολιτικού Δημοτικού Οργανισμού για τα μεγάλα αστικά κέντρα, για την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και το Ηράκλειο.

Ευθύνη του Μητροπολιτικού Δημοτικού Οργανισμού θα είναι η ανάπτυξη μητροπολιτικών δράσεων, ο στρατηγικός σχεδιασμός και ο συντονισμός των πολιτικών, σε βασικούς τομείς όπως είναι: η οικονομική ανάπτυξη, ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, η κοινωνική πολιτική, το περιβάλλον και η διαχείριση απορριμμάτων, οι μεταφορές, καθώς και η πολιτική προστασίας και ασφάλειας. Είναι μια ριζική τομή, η οποία οδηγεί στον εκσυγχρονισμό και στην ανανέωση του θεσμού της Αυτοδιοίκησης.

• **Απαιτούνται τέσσερις στρατηγικές μεταρρυθμίσεις: Μητροπολική διακυβέρνηση, αιρετή διοίκηση στην Περιφέρεια με μείωση του αριθμού των περιφερειών, οικονομική ανεξαρτησία των δήμων και σχεδιασμός της περιφερειακής ανάπτυξης από την Αυτοδιοίκηση**

Η διεθνής εμπειρία μπορεί να προσφέρει πολλά μοντέλα και πρότυπα οργάνωσης. Μπορούμε να προσεγγίσουμε τις αρχές, τους κανόνες και την εμπειρία του γαλλικού μοντέλου συγκρότησης της μητροπολιτικής διακυβέρνησης.

Έτσι, για παράδειγμα, στην περιοχή του Λεκανοπεδίου Αθηνών, στο μητροπολιτικό οργανισμό, περιέρχονται όλες οι μητροπολιτικές αρμοδιότητες απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, χωρίς να θίγονται οι υφιστάμενοι θεσμοί και τα όργανα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των δήμων δηλαδή που θα συγκροτήσουν το μητροπολιτικό δημοτικό οργανισμό. Οι δήμοι θα είναι ισχυροί φορείς υλοποίησης των πολιτικών του μητροπολιτικού δήμου.

Η μητροπολιτική οργάνωση για την Ελλάδα είναι το θεμέλιο μιας νέας αρχιτεκτονικής για τη διοικητική διάρθρωση της χώρας και πρέπει να προχωρήσει παράλληλα με τις τρεις άλλες στρατηγικές επιλογές.

Τη θέσπιση αιρετής διοίκησης στην Περιφέρεια με την εκλογή αιρετού Περιφερειάρχη και Περιφερειακού Συμβουλίου μετά από άμεση εκλογή από το εκλογικό σώμα.

Αυτή είναι η δυναμική σε όλη την Ευρώπη. Παράλληλα, απαιτείται να προχωρήσουμε σε νέα συγκρότηση των Περιφερειών της χώρας, με διεύρυνση των γεωγραφικών ορίων και μείωση του αριθμού τους.

Η προοπτική των μελλοντικών πολιτικών των

**Της
ΝΤΟΡΑΣ
ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ
δημάρχου Αθηναίων**

διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμορφώνονται με σημείο αναφοράς τις ευρωπαϊκές περιφέρειες δείχνει το δρόμο. Είναι απαραίτητο και εμείς να προσαρμο-

σθούμε δημιουργώντας δύο βαθμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το αναπτυξιακό μοντέλο που κυριαρχεί σε όλη την ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση.

Και η τρίτη στρατηγική επιλογή είναι η διασφάλιση της οικονομικής ανεξαρτησίας της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των δήμων δηλαδή της χώρας. Οι δήμοι πρέπει να αντιμετωπισθούν ως επιχειρησιακές μονάδες που έχουν να επιτελέσουν αναπτυξιακό και κοινωνικό έργο.

Να προωθήσουμε συγκεκριμένες αλλαγές που θα ενισχύσουν την οικονομική αυτονομία και ανεξαρτησία της Αυτοδιοίκησης και θα τις επιτρέψουν:

- να έχει εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης,
- να έχει τη δυνατότητα της τοπικής φορολογίας, η οποία όμως πρέπει να έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο και να συνδυάζεται με μείωση της κρατικής φορολογίας,
- να έχει δυνατότητα ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ειδικότερα για την υλοποίηση αυτοχρηματοδοτούμενων έργων,
- να έχει εύκολη πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων, καθώς και τη δυνατότητα λειτουργικής χρηματοδότησης από την τραπεζική

αγορά, εφόσον οι δήμοι έχουν εξασφαλίσει τις προσαρμογές, που απαιτεί το τραπεζικό σύστημα.

Τέλος, τέταρτη στρατηγική επιλογή είναι να αναλάβει η Αυτοδιοίκηση την πρωτοπορία και την πρωτοβουλία των κινήσεων για το σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης. Τα σχέδια και οι δράσεις πρέπει να ξεκινούν από την Αυτοδιοίκηση και πρέπει να στηρίζονται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Υπάρχει η ανάγκη να διαμορφώσουμε σε τοπικό επίπεδο, νέ-

ες οριζόντιες επιδοτούμενες πολιτικές για να αντιμετωπίσουμε αυξημένες κοινωνικές ανάγκες και προβλήματα που έχουν ιδιαίτερη ένταση και εμφανίζονται σε όλα τα αστικά κέντρα.

Πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινή μεταναστευτική πολιτική, την πολιτική προστασία, τις κοινωνικές υποδομές για τα παιδιά και την τρίτη ηλικία.

Η ευρωπαϊκή δυναμική σηματοδοτεί την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουμε.

Έχει σημασία αυτή η μείζονος σημασίας μεταρρύθμιση, αυτή η κρίσιμη διαρθρωτική αλλαγή να γίνει χωρίς μικροπολιτικούς συμβιβασμούς, αψηφώντας τις λαϊκιστικές ισορροπίες και απορρίπτοντας τους μικροτοπικιστικούς εκβιασμούς.

Είναι η μεγάλη πρόκληση που έχουμε μπροστά μας. Δεν είναι απλώς μια θεσμική ή διοικητική αλλαγή. Είναι μια μεγάλη τομή που θα ενισχύσει τους ρυθμούς ανάπτυξης. Είναι βήμα ανάπτυξης και προόδου για όλο τον τόπο.

Πέντε τομές για αποκέντρωση με Αυτοδιοίκηση

Η Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει το πλέον συγκεντρωτικό κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι η χώρα που παρά τα τρία Κ.Π.Σ. εξακολουθεί να μη συγκλίνει με τις χώρες της Ε.Ε. των 15, να παρουσιάζει τα μεγαλύτερα προβλήματα περιφερειακής ανάπτυξης και να καταγράφει τις μεγαλύτερες περιφερειακές ανισότητες. Παρ' όλα αυτά η χώρα μας επιμένει να κρατά τις περιφέρειες πολιτικά και οικονομικά πλήρως εξαρτημένες με το διορισμένο από την κεντρική κυβέρνηση περιφερειάρχη.

Σε ότι αφορά τους δήμους και τις κοινότητες, καθημερινά διαπιστώνουμε τη διόγκωση των προβλημάτων όλων των Καποδιστριακών δήμων, γεγονός που έχει τη ρίζα του τόσο στον μη ορθολογικό σχεδιασμό όσο και στη μη στήριξη -πολιτική, διοικητική και οικονομική - της μεταρρύθμισης του Καποδίστρια του 1997.

Διαφορετικά, αλλά σημαντικά, είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δήμοι στα μεγάλα οικιστικά συγκροτήματα. Προβλήματα που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητες - κατανομή, άσκηση και συντονισμό τους - αλλά και τους αναγκαίους πόρους, με αποτέλεσμα να μη μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα πολλά και σύνθετα προβλήματα των δύο πολεοδομικών συγκροτημάτων.

Η κατάσταση αυτή πρέπει να αλλάξει άμεσα, τόσο για το συμφέρον της χώρας μας, αλλά και κυρίως για το συμφέρον των πολιτών.

Τώρα είναι η ώρα που η χώρα πρέπει να προχωρήσει τολμηρά σε μια ισχυρή πολιτική, οικονομική και κοινωνική μεταρρύθμιση για τον

• Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση, «Καποδίστριας 2», φορολογική αποκέντρωση και διαφάνεια με κοινωνικό έλεγχο συνιστούν το νέο μοντέλο διακυβέρνησης

εκδημοκρατισμό και εκσυγχρονισμό του πολιτικού και διοικητικού συστήματος. Μεταρρύθμιση που θα αποτελέσει την αφετηρία μεγάλων αλλαγών και θα συμβάλει στην αναζωγόνηση του εθνικού χώρου.

Πρώτη προτεραιότητα είναι η οριστική διαμόρφωση των δύο επιπέδων Αυτοδιοίκησης, τοπικού και περιφερειακού, ως μέρος του πολιτικού και διοικητικού συστήματος. Πρέπει να γίνει σαφές όμως ρητά ότι το πολιτικό - διοικητικό σύστημα ορθώνεται σε δύο πόλους, το κράτος και την τοπική - περιφερειακή Αυτοδιοίκηση. Καθένας πόλος έχει τη δική του συνταγματική υπόσταση, τη δική του θεμελίωση στη λαϊκή κυριαρχία, το δικό του χαρακτήρα. Θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η ενσωμάτωση στο πολιτικό - διοικητικό σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν συνεπάγεται την καθιέρωση -ήδηποτε τρόπο ένταξη και ενσωμάτωσή της και στο κράτος.

Στα πλαίσια αυτά χρειάζονται πέντε τομείς μεταρρύθμισης για ένα νέο μοντέλο διακυβέρνη-

Του
ΧΡΗΣΤΟΥ
ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ
γενικού γραμματέα
ΚΕΔΚΕ

σης με αποκέντρωση με ισχυρή Αυτοδιοίκηση:

1. Ο άμεσος περιορισμός του κεντρικού κράτους στο επιτελικό του ρόλο για τη χάραξη των γενικών κατευθυ-

νήριων πολιτικών, άσκηση των αρμοδιοτήτων κρατικού χαρακτήρα με βάση την αρχή της επικουρικότητας, αλλά και άσκηση του ελέγχου νομιμότητας στους δύο βαθμούς Αυτοδιοίκησης. Ο περιορισμός του αριθμού των σημερινών περιφερειών με δραστική μείωση του αριθμού των σημερινών και η καθιέρωση της Περιφέρειας ως δεύτερου βαθμού Αυτοδιοίκησης με αιρετούς περιφερειάρχες και περιφερειακά συμβούλια σε αντίθεση με το νομοσχέδιο που ετοιμάζεται των πέντε υπερ-περιφερειών και το οποίο οδηγεί ουσιαστικά στην κρατικοποίηση της Αυτοδιοίκησης και την ενίσχυση της γραφειοκρατίας.

Η Περιφέρεια, λοιπόν ως δεύτερος βαθμός Αυτοδιοίκησης, σχεδιάζει, προγραμματίζει και υλοποιεί την περιφερειακή και διασυνοριακή ανάπτυξη. Έχει τους αναγκαίους πόρους και δυ-

νατότητες αυτόνομης χάραξης και εφαρμογής πολιτικών για την προσέλωση επενδύσεων. Στα πλαίσια αυτά οι σημερινές Νομαρχίες μπορούν να λειτουργήσουν ως αποκεντρωμένοι δημοκρατικο περιφερειακοί θεσμοί της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης με αιρετά όργανα και αρμοδιότητες.

2. Μητροπολιτική Διακυβέρνηση των πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθήνας και Θεσσαλονίκης με αιρετά διοικητικά όργανα, στα οποία θα λαμβάνονται οι αποφάσεις για ολόκληρο το αστικό συγκρότημα της μητροπολιτικής περιοχής, του οποίου τα προβλήματα απαιτούν μια ενιαία αντιμετώπιση.

Οι βασικοί τομείς Μητροπολιτικής Διακυβέρνησης θα πρέπει να είναι κυρίως: ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική πολιτική, το περιβάλλον και η ποιότητα ζωής, οι μεταφορές και οι τεχνικές υποδομές, καθώς και η πολιτική πολιτικής προστασίας και ασφάλειας.

3. Οι δήμοι της Περιφέρειας θα πρέπει, μέσα από ένα νέο κύμα συνενώσεων, να γίνουν ισχυροί και βιώσιμοι δήμοι.

Να συγκροτηθούν με άξονες πόλεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, προκειμένου να εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα, τις δυνατότητες παροχής

ικανοποιητικών υπηρεσιών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων, την ανταγωνιστικότητά τους, την αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού, την προστασία του αστικού, αγροτικού και φυσικού περιβάλλοντος και τελικά τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και την ισόρροπη ανάπτυξη. Σ' αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να αντιμετωπισθούν τα νησιά ως πλήρως αυτοδιοικητικές μονάδες, με ισχυρές αρμοδιότητες και εξουσίες και κρατικού χαρακτήρα.

4. Σημαντικά ζητήματα όπως της αύξησης της απασχόλησης, της αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος, απαιτούν σημαντικούς δημόσιους πόρους σε μια περίοδο περιορισμού των δημοσίων δαπανών. Από την άλλη πλευρά η φορολόγηση των πολιτών έχει φθάσει σε επίπεδο που οι περαιτέρω αυξήσεις είναι αφόρητες. Απαιτείται λοιπόν συνολική μεταρρύθμιση και εκδημοκρατισμός του φορολογικού συστήματος, όπου η διανομή του φορολογικού προϊόντος και των επενδυτικών προγραμμάτων θα προβλέπει ανακατανομή των πόρων Κεντρικής εξουσίας - Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε συνδυασμό με πόρους εξισορρόπησης και εθνικής αλληλεγγύης για τους αδύναμους Ο.Τ.Α. Η κατανομή τους να γίνεται με διαφάνεια και αντικει-

μενικά κριτήρια.

Η Αυτοδιοίκηση δηλαδή πρέπει να αποκτήσει όχι απλώς επάρκεια πόρων, αλλά και δημοσιονομική αυτοτέλεια και φορολογική εξουσία. Επάρκεια όχι μόνον ως προς τους πόρους, αλλά και ως προς τους μηχανισμούς ελέγχου αυτής της διαχείρισης, στο πλαίσιο πάντα ενός ενιαίου δημοσιονομικού συστήματος.

5. Τέλος, βασική αρχή για τη λειτουργία των αποκεντρωμένων θεσμών Αυτοδιοίκησης με διαφάνεια, κοινωνικό έλεγχο και ουσιαστική πολιτική λειτουργία είναι η αναβάθμιση του ρόλου των Δημοτικών Συμβουλίων ως κυρίαρχων αντιπροσωπευτικών οργάνων, τα οποία βουλεύονται και διευθύνουν τις τοπικές υποθέσεις με παράλληλη ανάδειξή τους με απλή αναλογική. Η απλή αναλογική είναι το σύστημα που εξασφαλίζει τη δημοκρατικότερη εκπροσώπηση των κοινωνικών δυνάμεων και ταυτόχρονα ενθαρρύνει και τη συμμετοχή των πολιτών στα όργανα λήψης των αποφάσεων. Σε επίπεδο Αυτοδιοίκησης η απλή αναλογική θα διευκόλυνε τις αναγκαίες διεργασίες για κοινωνική συναίνεση, θα εδραίωνε την αντίληψη της πολιτικής ευθύνης από διαφορετικές δυνάμεις καθώς και τη συμμετοχή τους στα αιρετά όργανα.

Αντίσταση στην κατρακύλα της Αυτοδιοίκησης

Για να μπορέσουμε να προσεγγίσουμε το ερώτημα που θέτετε πρέπει να δούμε πρώτα και κύρια:

α. Ποια είναι σήμερα η κατάσταση στη χώρα μας

β. Ποιες οι σχέσεις της Τ.Α με την κεντρική εξουσία αλλά και τους δημότες

γ. Οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν μέχρι σήμερα στην Τ.Α σε ποια κατεύθυνση ήταν και τι απέδωσαν;

Τα τελευταία χρόνια διανύουμε περίοδο καταιγισμού αντιλαϊκών μέτρων για την οικονομία που αναιρούν κοινωνικά δικαιώματα και λαϊκές κατακτήσεις, που μειώνουν δραστικά τα λαϊκά εισοδήματα, που αποδιαρθρώνουν το δημόσιο τομέα.

Για την ευκολότερη διοχέτευση της εφαρμοζόμενης πολιτικής οι κυβερνήσεις προώθησαν

• **Οι δυνάμεις που ελέγχουν σήμερα την ΚΕΔΚΕ προωθούν νέο θεσμικό πλαίσιο για την πλήρη προσαρμογή της Τ.Α. στο οικονομικό, διοικητικό και πολιτικό σύστημα της Ε.Ε.**

και θεσμοθέτησαν σειρά μέτρων που αφορούν τη διάθρωση και λειτουργία τμημάτων του κρατικού μηχανισμού.

Θεσμοθέτησαν την Περιφέρεια

σαν βασικό επικυρίαρχο εκπρόσωπο της κεντρικής εξουσίας πάνω στην Τ.Α με σκοπό να την ελέγχουν και να μην έχει διεξόδους διαφυγής από το αντιλαϊκό πλαίσιο που της θέτουν.

Του
ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΕΓΟΥ
δημάρχου Καρδίας,
εκπρ. της Δημοτικής
Αγωνιστικής Συνεργασίας

Καθιέρωσαν τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που στην πραγματικότητα απέχει πολύ από το να είναι Αυτοδιοίκηση. Λειτουργεί με το εντέλλεστε και σαν μεσάζων. Προ-

χώρησαν στην εφαρμογή των αναγκαστικών διοικητικών μέτρων των συνενώσεων με το σχέδιο «Καποδίστριας».

Εκχώρησαν αρμοδιότητες στην Τ.Α χωρίς τους ανάλογους πόρους.

Σήμερα καλλιεργείται η αναγκαιότητα για την προώθηση νέας γενικότερης αλλαγής της διοικητικής δομής, που αφορά στον περιορισμό του αριθμού των Περιφερειών, των Νομών και των Δήμων της χώρας. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας προωθούνται μέτρα που αφορούν την λειτουργία συνολικά της Δημόσιας Διοίκησης. Στόχος όλων αυτών των μέτρων είναι η καλύτερη εξασφάλιση των κριτηρίων της οικονομικής σύγκλισης (πληθωρισμός, δημόσιο χρέος και ελλείμματα) αλλά και καλύτερο πλαίσιο δράσης του μεγάλου κεφαλαίου.

Στο πλαίσιο του νεοφιλελευθερισμού, που κυριαρχεί, προωθούνται στη δημόσια διοίκηση και επομένως και στην Τ.Α:

- η εφαρμογή των νόμων της αγοράς
- ο ανταγωνισμός μεταξύ των τμημάτων της Δημόσιας Διοίκησης (Περιφερειών, Νομών και Δήμων)
- η επιχειρηματικότητα κυρίως στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής.

Με όλα τα παραπάνω επιχειρείται ο περιορισμός της έννοιας του δημοσίου αγαθού για τους εργαζόμενους με τις ιδιωτικοποιήσεις, την πλήρη ανταποδοτικότητα κοινωνικών παροχών σε παιδεία, υγεία, πρόνοια. Έχουμε καταστράτηγηση και περιορισμό των κατακτήσεων των εργαζομένων σε εργασιακό επίπεδο με αποδιάρθρωση εργασιακών σχέσεων, κατάργηση δωρου και αντισφαλιστικούς νόμους.

Ανάπτυξη στη χώρα μας υπάρχει, το ζήτημα είναι ποιος κερδίζει και ποιος χάνει από τα όποια θετικά αποτελέσματα εμφανίζει η ελληνική οικονομία.

Η ανάπτυξη δεν μπορεί να ταυτίζεται στενά με την ευμάρεια των οικονομικών δεικτών πρέπει να έχει περιεχόμενο ευρύτερα κοινωνικό, πολιτικό, θεσμικό.

Η ανάπτυξη δε γίνεται με διοικητικές μεταβολές και τεχνολογικές επιλογές δήθεν κοινωνικά ουδέτερες. Είναι μια διαδικασία με συγκεκριμένο κοινωνικό περιεχόμενο και απαντά στα ερωτήματα:

- ποιος ελέγχει την αναπτυξιακή διαδικασία;

- ποια τα αποτελέσματα της, πως κατανέμονται και ποιοι ωφελούνται από αυτή;

Για μας ανάπτυξη δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την ευρύτερη λαϊκή συμμετοχή στην λήψη των αποφάσεων, χωρίς τον ολόενα αυξανόμενο κοινωνικό έλεγχο, χωρίς την κατανόηση των αποτελεσμάτων της προς όφελος του λαού.

Οι διοικητικές αναδιαρθρώσεις που έγιναν στο παρελθόν δεν έφεραν θετικά αποτελέσματα, αφού δεν αναιρέσαν οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες.

Τα ίδια τα γεγονότα δείχνουν ότι:

Αυξάνετε η ανεργία, έχουμε λιτότητα, έχουμε στρέβλωση της παραγωγικής βάσης της χώρας, ενώ αντίθετα έχουμε αύξηση των υπερκερδών των πολυεθνικών.

Σήμερα οι δυνάμεις που ελέγχουν την ΚΕΔ-ΚΕ προβάλλουν και προωθούν ένα νέο θεσμικό πλαίσιο της Τ.Α με το οποίο επιτυγχάνεται η πλήρης προσαρμογή της, στο οικονομικό, διοικητικό και πολιτικό σύστημα της Ε.Ε του νεοφιλελευθερισμού και των νόμων της αγοράς.

- Από κοινού στηρίζουν τις ιδιωτικοποιήσεις τομέων και υπηρεσιών της Τ.Α, την συνύφανσή της με το κεφάλαιο. Μέσο και αιχμή του δόρατος σ' αυτό το στόχο είναι οι δημοτικές επιχειρήσεις και όχι μόνο.

- Από κοινού συμφώνησαν και εφαρμόζουν διατάξεις που αποδιαρθρώνουν τις εργασιακές σχέσεις των εργαζομένων στην Τ.Α.

Χρησιμοποιούν τους Δήμους σαν το μέσο για γενικευμένη εφαρμογή της μερικής απασχόλησης, της ανασφάλιστης εργασίας

- Προωθούν, σε πλήρη συμφωνία μεταξύ τους, την ανάθεση στην Τ.Α φορολογικής εξουσίας δηλαδή της επιβολής νέων φόρων στους εργαζομένους με παράλληλη μείωση ή κατάργηση των πόρων της Τ.Α από τον κρατικό προϋπολογισμό.

- Δεν διεκδικούν τα παρακρατηθέντα χρήματα της Τ.Α δηλαδή τα λεφτά των δημοτών

- Προωθούν ένα νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ώστε η Τ.Α να λειτουργεί απο-

τελεσματικά απλά και μόνο ως ένα διοικητικός μηχανισμός απογυμνωμένος από τα όποια κοινωνικά χαρακτηριστικά του.

Όλοι εμείς που θέλουμε να αντισταθούμε στην κατρακύλα της Τ.Α, που θέλουμε να αντιδράσουμε για να μη γίνει απλός διεκπεραιωτικός μηχανισμός χωρίς πολιτικό ρόλο και περιεχόμενο, οι προτάσεις μας βρίσκονται στον αντίποδα της λογικής και πολιτικής που προωθούν οι κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις σήμερα στη χώρας μας.

Η ανάπτυξη, που εμείς θέλουμε, ενδεχομένως, να μην απαιτεί αλλαγή στη δομή της Δημόσιας Διοίκησης.

Το κύριο για μας είναι η όποια δομή της Δημόσιας Διοίκησης να ενισχύει τα πλατιά λαϊκά στρώματα, να λειτουργεί σε όφελος του λαού και όχι για την εξυπηρέτηση του μεγάλου κεφαλαίου.

Εμείς επιμένουμε:

- στον ενιαίο δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα βασικών τομέων κοινωνικού περιεχομένου Υγεία- Παιδεία - Πρόνοια
- στην αναδιανομή των κρατικών δαπανών προς όφελος των εργαζομένων
- στον σχεδιασμό μιας ανάπτυξης ανά τομέα και κλάδο σύμφωνα με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας τόσο γενικά όσο και σε τοπικό επίπεδο
- στην ικανοποίηση της οικονομικής επάρκειας Νομών και Δήμων με ένα σεβαστό ποσοστό από τον κρατικό προϋπολογισμό για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνουν

Για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων απαιτείται η αλλαγή συσχετισμών δυνάμεων στο χώρο της Τ.Α και η ανατροπή του πλαισίου μέσω στο οποίο λειτουργεί. Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις μπορούν να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μια ισόμετρη περιφερειακή ανάπτυξη που στο κέντρο της προσοχής της θα έχει τον άνθρωπο. Θέλουμε αμεταξύς όχι διαχειριστές της αντιλαϊκής πολιτικής που εφαρμόζεται αλλά εκλεγμένους που θα αγωνίζονται για να ανοίξει ο δρόμος για μια φιλολαϊκή πολιτική.

Ένα **νέο μοντέλο** για την **Αυτοδιοίκηση**

Ένα νέο μοντέλο Αυτοδιοίκησης για να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις θα πρέπει εκτός από την τοπική να έχει και ευρωπαϊκή διάσταση.

Οι επερχόμενες διαπραγματεύσεις για το λεγόμενο Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο καθιστούν απαραίτητη πλέον τη συμμετοχή της περιφερειακής διάστασης στην χάραξη και υλοποίηση μεγάλων πολιτικών. Παράλληλα γνωρίζουμε ότι ο πολίτης, αναζητά νέες δομές διοίκησης πιο κοντά στις καθημερινές του ανάγκες.

Επομένως είναι επιτακτική η ανάγκη να γίνει μία ουσιαστική συζήτηση για το είδος της Αυτοδιοίκησης που θέλουμε: με πόσους και ποιους βαθμούς, με ποιους αρμοδιότητες σε κάθε βαθμό, με ποιους πόρους και από πού. Όλοι γνωρίζουμε πως οι καποδιστριακοί δήμοι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Το πρόβλημα της έλλειψης πόρων σε μικρούς και μεγαλύτερους δήμους αποτελεί πηγή καθημερινών προβλημάτων. Σημαντικά επίσης προβλήματα αντιμετωπίζουν και τα μεγάλα οικιστικά συγκροτήματα, λόγω της έλλειψης συντονισμού των επί μέρους δήμων. Οι νομαρχίες αδύναμες, παραμένουν από την ίδρυσή τους στο περιθώριο της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής συνθλιβόμενες μεταξύ περιφερειών και δήμων, χωρίς σαφή προστιθέμενη αξία. Η μεταβίβαση σειράς αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως. Τέλος, ένα δημοκρατικό «παράδοξο» εμποδίζει την ανάπτυξη αιρετών περιφερειακών θεσμών: οι περιφέρειες συνεχίζουν να είναι τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά εξαρτημένες από την κεντρική κυβέρνηση.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για την δημιουργία ενός νέου μοντέλου Αυτοδιοίκησης αναγκαίο για την οικονομική ανάπτυξη και χρήσιμο για την αποκέντρωση της χώρας, είναι σκόπιμο να εξετάσουμε ορισμένες, απαραίτητες, κατά την άποψή μου, αλλαγές:

1. Ο σημερινός αριθμός των περιφερειών -

κληρονομιά παλαιότερων διοικητικών δομών -είναι μεγάλος. Η ανάγκη μείωσής τους προκύπτει τόσο από τις ανάγκες διαχείρισης των έργων του ΚΠΣ όσο και από τον συνολικότερο προσανατολισμό της περιφερειακής Αυτοδιοίκησης σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Για παράδειγμα ο περιορισμός του αριθμού των περιφερειών σε έξι (Βόρεια Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα, Κεντρική και Στερεά Ελλάδα, Αττική, Πελοπόννησος και Αιγαίο-Κρήτη) και η γενναία οικονομική πρωτοδοτήσή τους θα επιτρέψει την ανάδειξη - για πρώτη φορά - ισχυρών αποκεντρωμένων δομών και θα δώσει ουσιαστική αναπτυξιακή ώθηση στην παραμελημένη ελληνική ύπαιθρο.

2. Η σημερινή δομή της Αυτοδιοίκησης δεν αντιμετωπίζει πλήρως τις ιδιαιτερότητες της χώρας: αγνοείται η πραγματικότητα των μεγάλων μητροπολιτικών περιοχών (κυρίως Αθήνας και Θεσσαλονίκης), αλλά και των νησιών. Η αντιμετώπιση αυτή απαιτεί νέα οργανωτικά σχήματα (Μητροπολιτικούς Δήμους και σχεδόν πλήρη Αυτοδιοικητική αυτονομία των νησιωτικών επαρχιών).
3. Μακροπρόθεσμα, η ύπαρξη τριών επιπέδων αποκέντρωσης συνιστά υπερβολή, ιδιαίτερα για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα. Η πραγματική αποκέντρωση - τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά και κοινωνικά - είναι ευκολότερο να επιτευχθεί με δύο βασικές σύγχρονες δομές Αυτοδιοίκησης: έναν ευρύτερο (μετα-και υπερ-καποδιστριακό) δήμο, και μια μεγάλη περιφέρεια. Ο ευρύς δήμος που θα γίνει σταδιακά μια ενιαία διοικητική, αλλά και οικονομική, πολιτιστική και εκπαιδευτική μονάδα μπορεί να αποτελέσει την μόνη λύση για την αποφυγή της πλήρους απερίθωτης των χωριών. Η ισχυρή περιφέρεια θα αποτελέσει το εργαλείο περιφε-

Του
ΚΩΣΤΗ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ
ευρωβουλευτή
της Νέας Δημοκρατίας

ρειακής - και διασυνοριακής - ανάπτυξης και θα αντισταθμίσει την σημερινή παντοδυναμία της Αθήνας.

4. Η περιφέρεια πρέπει να αποκτήσει ουσιαστικούς, ακόμα και ίδιους, πόρους και δυνατότητες αυτόνομης χάραξης και εφαρμογής πολιτικών για προσέλκυση επενδύσεων.

Μετά την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων (τι κάνει το κράτος και τι η αυτοδιοίκηση), ο ρόλος του κεντρικού κράτους σε σχέση

με τις αρμοδιότητες της περιφερειακής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να περιορισθεί στον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων της περιφέρειας, καθιστώντας την υπεύθυνη - πολιτικά και πειθαρχικά/ποινικά.

5. Το αιρετόν των εκπροσώπων στην περιφέρεια επιβάλλεται. Ο περιφερειάρχης δεν πρέπει να είναι ο εκπρόσωπος του κράτους στην περιφέρεια, αλλά ένας αυτόνομος «υπουργός» με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του τελευταίου - ιδίως την εκλογική κύρωση. Παράλληλα, ο περιορισμός του κεντρικού κράτους στην χάραξη των γενικών κατευθυντήριων γραμμών και στον αυστηρό έλεγχο της νομιμότητας - και κύρωση της παρανομίας - θα επιτρέψει τη μείωση της υπερβολικής κρατικής παρέμβασης.

Θεωρώ απαραίτητο να τονίσω ότι τέτοιου είδους πολιτικές αποκέντρωσης απαιτούν «μακρό» πολιτικό χρόνο και διάθεση για συναίνεση. Οι δύο βαθμοί πραγματικής Αυτοδιοίκησης, η συνένωση δήμων, οι μητροπολιτικοί δήμοι, απαιτούν μια περίοδο προσαρμογής. Οι μεταρρυθμίσεις που θέτω σε προβληματισμό και προτείνω πριν από καιρό από κοινού με τον συνάδελφο του Εθνικού Κοινοβουλίου Ν. Γεωργιάδη, ίσως μπορέσουν όχι μόνο να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη του πολίτη στη διοίκηση, αλλά και να προσφέρουν μία νέα αναπτυξιακή διέξοδο στην χώρα.

Ριζοσπαστικές τομές για συμμετοχή και δημοκρατία

Η προσήλωση στην αρχή της αποκέντρωσης και η μεταφορά εξουσιών όσο πιο κοντά στο λαό είναι βασικός άξονας της πολιτικής μας και βασικό χαρακτηριστικό της ιστορικής φυσιογνωμίας του ΠΑΣΟΚ. Ο χώρος της Αυτοδιοίκησης αποτελεί για το ΠΑΣΟΚ διαχρονικά ένα προνομιακό πεδίο διαλόγου, πολιτικών πρωτοβουλιών και δράσεων.

Οι Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές, αφορούν την πορεία των θεσμών, το ρόλο, το περιεχόμενο και την δομή μιας Αυτοδιοίκησης ενταγμένης σε ένα συνολικό σχέδιο συμμετοχικής διακυβέρνησης. Αφορούν τον πολίτη, τις τοπικές κοινωνίες, την ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, είναι μια κρίσιμη πολιτική αναμέτρηση γιατί συμπυκνώνει πολυσήμαντα πολιτικά μηνύματα των πολιτών και σηματοδοτεί την πολιτική συγκυρία. Οι πολίτες θα απαντήσουν στα οδονηρά αποτελέσματα της αντιλαϊκής νεοδεξιάς διακυβέρνησης. Το ΠΑΣΟΚ προβάλλει ένα διαφορετικό σχέδιο για τη χώρα και το λαό, έναν άλλο δρόμο για την πραγματική αποκέντρωση. Προτάσουμε τον πολίτη και τα προβλήματά του, την οραματική μας πρόταση για την Αυτοδιοίκηση και την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό κινείται η μεταρρυθμιστική πρόταση του ΠΑΣΟΚ, για το παρόν και το μέλλον των αυτοδιοικητικών θεσμών. Ένα πλαίσιο αρχών και θέσεων που αποτελεί βάση διαλόγου με τους πολίτες. Προβάλλουμε τον δικό μας διαφορετικό δρόμο για την Αυτοδιοίκηση και την Αποκέντρωση και αναδεικνύουμε μια νέα αντίληψη για την περιφερειακή ανάπτυξη και την συμμετοχική αυτοδιοίκηση. Κρίνουμε αναγκαίο τον επαναπροσδιορισμό του συνόλου των αρμοδιοτήτων ώστε να γίνει σαφής η κατανομή των εξουσιών ανάμεσα στο κράτος και τα διάφορα επίπεδα Αυτοδιοίκησης. Τομείς όπως η παιδεία, η κοινωνική πολιτική, η προστασία του περιβάλλοντος, η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, ο πολιτισμός, ο τουρισμός, καθώς και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της τοπικής και περι-

φερειακής ανάπτυξης πρέπει να αποτελούν αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης. Κρίσιμη προϋπόθεση αποτελεί η κατοχύρωση της οικονομικής αυτοτέλει της Αυτοδιοίκησης. Μέσω της αναμόρφωσης του δημοσιοοικονομικού συστήματος χρειάζεται να προσδιορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό επί των δημοσίων εσόδων που θα αποδίδονται απ'ευθείας στην Αυτοδιοίκηση και θα εξασφαλίζουν την αυτοτέλεια των πόρων της.

Μετά από διάλογο με την ΚΕΔΚΕ και στις ΤΕΔΚ προτείνουμε ένα νέο πρόγραμμα συνένωσης πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, αρχικά εθελοντικό, που θα συνοδεύεται από ισχυρά κίνητρα. Προτείνουμε επίσης τη δημιουργία αιρετής Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης με τη μορφή διευρυνμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση θα έχει αιρετό Πρόεδρο με ισχυρό αιρετό Συμβούλιο, στο οποίο θα συμμετέχουν οι Νομάρχες των νομών που συγκροτούν την Περιφέρεια. Η μεταρρυθμιστική μας πρόταση υπηρετεί τις αρχές της ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, της ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, της ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ και της ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ. Συμμετοχή σε ό,τι αφορά στη δυνατότητα ευρύτατης κοινωνικής διαβούλευσης και ελέγχου, καθώς και στο δημοκρατικότερο τρόπο λειτουργίας και την αναβάθμιση των συλλογικών οργάνων. Αποτελεσματικότητα στην αναπτυξιακή παρέμβαση, την παροχή υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση του πολίτη. Διαφάνεια στην διαχείριση και τη Διοίκηση. Λογοδοσία των αυτοδιοικητικών αρχών στον πολίτη και την τοπική κοινωνία. Η πρόταση διαλόγου του ΠΑΣΟΚ συνοψίζεται στην έννοια της συμμετοχικής αυτοδιοίκησης, που έρχεται να συμπληρώσει τα κενά και τις αδυναμίες του πολιτικού μας συστήματος, να αναδείξει τον πολίτη πρωταγωνιστή των αποφάσεων, να θέσει τα προβλήματά του στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των θε-

Της
ΜΑΡΙΛΙΑΣ
ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
γραμματέως του Ε.Σ.
του ΠΑΣΟΚ

σμών και να απελευθερώσει τις δημιουργικές αναπτυξιακές δυνάμεις της Περιφέρειας. Όσον αφορά το εκλογικό σύστημα η πρόθεση της κυβέρνησης της ΝΔ να προωθήσει χωρίς διάλογο το 42%, ως ποσοστό εκλογής Νομαρχών και Δημάρχων από την πρώτη Κυριακή, αποκαλύπτει την αγωνία της μπροστά στη ραγδαία αλλαγή του πολιτικού κλίματος, αλλά και την αντίληψή της απέναντι στο θε-

σμό της Αυτοδιοίκησης. Αντίληψη στενής κομματικής χειραγώγησης. Για το ΠΑΣΟΚ η διατήρηση του σημερινού εκλογικού συστήματος αποτελεί ζήτημα αρχής και κρίσιμο θέμα ποιότητας Δημοκρατίας. Η Αυτοδιοίκηση είναι κατεξοχήν χώρος που χρειάζεται ευρύτερη νομιμοποιητική βάση και σε ευρύτερες πλειοψηφίες για το καλό της τοπικής κοινωνίας. Η εμπειρία από το παρελθόν δείχνει ότι τέτοιου είδους εκλογικές μεθοδεύσεις γυρνούν μούμερανγκ στους εμπνευστές τους. Το πολιτικό πλαίσιο της πρότασής μας για την Αυτοδιοίκηση αποδεικνύει ότι το ΠΑΣΟΚ παραμένει μια ζωντανή μεταρρυθμιστική δύναμη, μια προοδευτική δύναμη στον χώρο της Αυτοδιοίκησης με συγκεκριμένη κατεύθυνση για την Αποκέντρωση, και την ισχυροποίηση των θεσμών της Αυτοδιοίκησης, μαζί με τους πολίτες, με πλήρη ενεργοποίηση της κοινωνίας. Το ΠΑΣΟΚ βλέπει το μέλλον της Αποκέντρωσης και της Αυτοδιοίκησης μέσα στο συνολικό Ευρωπαϊκό περιβάλλον και στις νέες δυνατότητες που δημιουργούνται με έμφαση στην περιφερειακή ανάπτυξη. Το ΠΑΣΟΚ θα παλέψει για ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις στην Αυτοδιοίκηση, για την κατοχύρωση της συμμετοχής και της Δημοκρατίας. Με προοδευτικές προτάσεις απαντούμε στις προκλήσεις της νέας εποχής, στις ανάγκες της χώρας μας και στις προσδοκίες των πολιτών.

Για τις αλλαγές στη διοικητική δομή της χώρας

Η συζήτηση ξεκίνησε πριν από δέκα περσίπων χρόνια. Μιλούσαν για μητροπολιτική αυτοδιοίκηση, μητροπολιτική Διοίκηση, μητροπολιτική διακυβέρνηση. Διαφορετική έννοια δίνει καθένας, ανάλογα με τους στόχους που επιδιώκει να υπηρετήσει με τις διοικητικές αλλαγές.

Η συζήτηση πραγματοποιείται σε μια περίοδο όπου οξύνονται τα λαϊκά προβλήματα. Ανεργία, λιτότητα, ακρίβεια χτυπούν τα πλατειά λαϊκά στρώματα. Η ιδιωτικοποίηση, εμπορευματοποίηση των κοινωνικών αγαθών βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη. Η παιδεία, η υγεία-πρόνοια, μεροκάματα, ασφαλιστικά δικαιώματα και κατακτήσεις βρίσκονται στο στόχαστρο των δυνάμεων του κεφαλαίου και των πολιτικών του εκπροσώπων. Η ανατροπή των εργασιακών σχέσεων προωθείται με βάρβαρο τρόπο. Την ίδια στιγμή οι ΗΠΑ και η ΕΕ προωθούν τα σχέδιά τους για νέο διαμελισμό στα Βαλκάνια με την ανεξαρτησία του Κοσόβου και τις ρυθμίσεις στην ΠΔΑΜ.

Όλα αυτά δεν βρίσκονται έξω από το πεδίο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφού εφαρμόζει αυτήν την πολιτική, υπερακοντίζοντας, ειδικότερα στην αλλαγή των εργασιακών σχέσεων σε βάρος των εργαζομένων. Βασικό επιχείρημα των υποστηρικτών των διοικητικών αλλαγών είναι η ανάπτυξη της χώρας. Κρύβεται το περιεχόμενο των αλλαγών. Ποια είναι η αιτία των σημερινών προβλημάτων; Ποιοι οι υπεύθυνοι; Ποια ανάπτυξη θέλουμε;

Το κύριο είναι ποιος κερδίζει και ποιος χάνει από τα αποτελέσματα της οποιας ανάπτυξης εμφανίζεται στην ελληνική οικονομία.

Η ανάπτυξη δεν γίνεται με διοικητικές επιλογές δήθεν ουδέτερες κοινωνικά που έχουν αντιαικό περιεχόμενο. Είναι διαδικασία με συγκεκριμένο κοινωνικό, ταξικό περιεχόμενο.

Τα μεγάλα αστικά κέντρα αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα. Για να λυθούν πρέπει να βρεθούν τα αίτια και να ανατραπούν. Αυτά ανάγονται στους λόγους που οδηγούν στην ανισόμετρη ανάπτυξη της χώρας.

Από τους διαχειριστές της εξουσίας μπαίνουν στόχοι για "αποκέντρωση", "περιφερειακή ανάπτυξη" κ.λπ. που είναι ενταγμένα στην κατεύ-

θυνση της καπιταλιστικής ολοκλήρωσης. Είναι μέτρα στα πλαίσια του λεγόμενου εκσυγχρονισμού του συστήματος και της προσαρμογής στην καπιταλιστική ολοκλήρωση της ΕΕ.

Όσο η ανάπτυξη ανατίθεται στο κεφάλαιο δεν πρόκειται να υπάρξει ισόμετρη περιφερειακή ανάπτυξη. Αφού το κεφάλαιο επιλέγει τον τόπο και το χρόνο εγκατάστασής του ανάλογα με τα κέρδη του και όχι τα συμφέροντα των εργαζομένων.

Τα μεγάλα αστικά κέντρα δεν είναι τα ίδια για όλους.

Υπάρχουν για παράδειγμα η Αθήνα των εργαζομένων, της ανεργίας, της λιτότητας, των καμερο-χαφιδών, των άθλιων συνθηκών διαβίωσης. Η ανοχύρωτη πόλη που πνίγεται στη βροχή, ασφυκτιά στο νέφος, καταστρέφεται στο σεισμό, με ελάχιστους ελεύθερους χώρους. Από την άλλη μεριά υπάρχει η Αθήνα των αεριτζήδων, του μπετόν, η πόλη-βάση του μεγάλου κεφαλαίου, των επενδύσεων και των τεράστιων κερδών του. Η συνύπαρξή τους είναι σε βάρος πάντα των εργαζομένων, αφού στα αντίθετα ταξικά συμφέροντα είναι τοποθετημένο το σύστημα.

Τα προβλήματα των μητροπολιτικών κέντρων δεν μπορούν να λυθούν αποσπασματικά. Αποτελούν τμήμα ενός ενιαίου σχεδιασμού για όλη τη χώρα, τμήμα ενιαίας πολιτικής. Δεν λύνονται με τεχνοκρατικά μέτρα, αλλά με αλλαγή πολιτικής.

Τα προβλήματα και των πολεοδομικών κέντρων είναι ίδια με τα μεγάλα προβλήματα των εργαζομένων, της ανεργίας, της λιτότητας, της εμπορευματοποίησης κοινωνικών αγαθών, της συγκέντρωσης δημοκρατικών και εργασιακών δικαιωμάτων. Σ' αυτά προστίθενται και εκείνα των μητροπολιτικών κέντρων, κυκλοφοριακό, διαχείριση απορριμμάτων, προστασία περιβάλλοντος, διάσωση ελεύθερων χώρων, χωροταξικός-πολεοδομικός σχεδιασμός, κ.λπ.

Και αυτά τα προβλήματα δεν λύνονται όσο η

Του ΣΠΥΡΟΥ ΧΑΛΒΑΤΖΗ
Μέλους του Π.Γ. της ΚΕ του ΚΚΕ

κυρίαρχη πολιτική καθορίζεται από το κεφάλαιο και τους πολιτικούς εκφραστές του. Στο παρελθόν έγιναν διοικητικές αλλαγές που δεν έφεραν θετικά αποτελέσματα για τους εργαζόμενους, δεν ανείρεσαν οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες.

Οι διοικητικές αλλαγές, το θεσμικό πλαίσιο, το μέγεθος, οι αρμοδιότητες, η κατεύθυνση δράσης τους, είναι συνδεδεμένες με το κοινωνικοπολιτικό σύστημα. Αυτές οι δομές δεν αυτονομούνται από τους στόχους των κεντρικών κρατικών

δομών. Επιδίωξη είναι η διαμόρφωση καλύτερου πλαισίου δράσης του μεγάλου κεφαλαίου. Το κύριο είναι η κατεύθυνση και το περιεχόμενο δράσης.

Αυτή είναι η ουσία και όχι οι προσδιορισμοί όπως η "αποτελεσματικότητα". Αποτελεσματικότητα δεν είναι η αυτονόητη ανάγκη για ποιοτική εξυπηρέτηση του λαού γρήγορα και σωστά. Είναι η θετική και προς όφελος των εργαζομένων απάντηση στο ερώτημα ποιος πληρώνει, ποιος κερδίζει. Η Τ.Α. κυριαρχείται από την ανταποδοτικότητα.

Αποτελεσματικότητα για τις κυρίαρχες δυνάμεις θεωρείται η γρήγορη και ολοκληρωμένη εφαρμογή της αντιλαϊκής πολιτικής των ιδιωτικοποιήσεων, της ανταγωνιστικότητας, της πρόσθετης φορολογίας, ο περιορισμός των κοινωνικών κατακτήσεων. Σ' αυτήν υποτάσσεται η αντιπροσωπευτικότητα, η συμμετοχή, κ.λπ. Αυτό εξυπηρετούν και οι νέοι κώδικες Δήμων και Κοινοτήτων.

Δεν απορρίπτουμε καμιά προσπάθεια σχεδιασμού και προτάσεων. Όμως εμείς παλεύουμε ώστε οι εργαζόμενοι, να μην αισθάνονται κανένα δέος απέναντι στην αστική επισημότητα, να μην υποτάσσονται στον λεγόμενο αστικό ρεαλισμό της διαχείρισης του συστήματος.

Να ζητούν κάθε στιγμή απάντηση προς όφελος τους στο ερώτημα "από ποιον για ποιον".

Να παλεύουν για τη βελτίωση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής τους θέσης. Να δρουν για την ανατροπή της εφαρμοζόμενης πολιτικής.

Κεντρικό **πολιτικό** ζήτημα η **θεσμική ολοκλήρωση** της **Τ.Α.**

Σήμερα αμφισβητείται το υπάρχον μοντέλο κράτους και λήψης αποφάσεων, τα έντονα δηλαδή συγκεντρωτικά, γραφειοκρατικά, πελατειακά στερεότυπα του κομματικού κυβερνητισμού.

Αμφισβητείται το μοντέλο άνησης, άναρχης και αντιφατικής ανάπτυξης που ανακυκλώνει τις περιφερειακές ανισότητες, δεν καλύπτει τα ελλείμματα σε υποδομές ανάπτυξης και κοινωνικής προστασίας, κάνοντας αβιώτες πόλεις και καθηλωμένη ύπαιθρο. Η τάση της εκτελεστικής εξουσίας να ενισχύεται ολοένα και πιο πολύ προκαλεί ακόμα πιο εμφανείς στρεβλώσεις.

Αμφισβητείται το μοντέλο διαχείρισης των πόρων, χωρίς την αναγκαία διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, με προτεραιότητες σκοπιμότητας και βιτρίνας κι όχι κοινωνικής και αναπτυξιακής ανάγκης. Η τάση των μηχανισμών διαπλοκής να εξασφαλίζουν μονοπώλια ή ολιγοπώλια σε τομείς έργων, συμβάσεων, προμηθειών, υπηρεσιών και προγραμμάτων του δηmosίου, επηρεάζει και την πολιτική διακυβέρνηση και την οικονομική αγορά.

Δεν είναι πολιτικά τυχαίο ότι μέχρι και σήμερα εκκρεμεί η ολοκλήρωση της περιφερειακής αποκέντρωσης με αιρετή και ισχυρή αυτοδιοίκηση σε όλα τα επίπεδα, που αποτελεί αναγκαίο όρο ολοκλήρωσης της αυτοδιοικητικής μεταρρύθμισης. Όπως δεν είναι τυχαίο ότι η Τ.Α. εξακολουθεί να χειρίζεται το μικρότερο ποσοστό του προϋπολογισμού, σε σχέση με τις χώρες της Ε.Ε.

Οι κυβερνήσεις δεν εμπιστεύονται την Τοπική Αυτοδιοίκηση να διαχειριστεί σοβαρούς πόρους και δεν εμπιστεύονται την κρίση της Τ.Α. για το ποιες θα είναι οι προτεραιότητες. Κι εδώ και καιρό αυτή η δυσπιστία παίρνει διαστάσεις γενικευμένης επίθεσης εναντίον των δημοτικών και νομαρχιακών αρχών για διαφθορά και άτακτη διαχείριση.

Η Τ.Α. όμως, από την φύση της είναι ο θεσμός που έχει την αμεσότερη επαφή με τους πολίτες και που δέχεται με τον πιο αυθεντικό τρόπο τις κοινωνικές πιέσεις και που έχει σοβαρά προβλήματα να αντιμετωπίσει, ακριβώς γιατί χρειάζεται προτεραιότητα στο σχεδιασμό της κυβερνητικής πολιτικής.

Μια κυβέρνηση, ένα κράτος, που δεν εμπιστεύεται την Τ.Α. και που της αρνείται τα μέσα για να εκπληρώσει την αποστολή της εκ των πραγμάτων είναι μια κυβέρνηση και ένα κράτος που θέλει να προωθήσει επιλογές που βρίσκονται σε απόσταση από τις άμεσες και πραγματικές κοινωνικές ανάγκες, που δεν θέλει την αποκέντρωση, την αναδιανομή εξουσιών, την έμπρακτη εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας.

Είναι η συγκεντρωτική αντίληψη, η έλλειψη εμπιστοσύνης στην Τ.Α., ο φόβος στην άμεση συμμετοχή των πολιτών και στην άμεση επιβολή των δικών τους προτεραιοτήτων ως των προτεραιοτήτων της περιφερειακής πολιτικής. Η ζηλότυπη νοοτροπία της εκάστοτε κυβερνητικής και κεντρικής εξουσίας να έχει λυμένα τα χέρια για να μεταχειρίζεται θεσμούς κι ανάγκες κατά το δοκούν, για να κάνει πελατειακές σχέσεις με το δημόσιο χρήμα, τα προγράμματα, το περιβάλλον, τα συλλογικά αγαθά, τις περιφερειακές ανάγκες. Δύο αντιλήψεις διαπερνούν σήμερα ολόκληρο το πολιτικό σύστημα.

Η μία, η συγκεντρωτική, δοκιμάστηκε δεκαετίες και απέτυχε. Ήρθε η ώρα για ριζικές, για θεαματικές αλλαγές, με απελευθερωτική δυναμική από τα σημερινά αδιέξοδα.

Η θεσμική ολοκλήρωση της αυτοδιοικητικής μεταρρύθμισης, η περιφερειακή αποκέντρωση με αυτοδιοίκηση, η οικονομική αυτονομία και ανεξαρτησία, η λειτουργική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι διαρθρωτική αλ-

Του
ΝΙΚΟΥ Α.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ
βουλευτή και πρώην
προέδρου ΣΥΝ

λαγή στο πολιτικό σύστημα που επηρεάζει τη νομιμοποίηση και την αντιπροσωπευτικότητα των δημοκρατικών θεσμών, την συμμετοχή της κοινωνίας, την εξυγίανση του δημόσιου βίου. Κεντρικά προβλήματα της Δημοκρατίας, που δυστυχώς φθείρεται από την μιντιοκρατία.

Οι μαύρες τρύπες του πολιτικού συστήματος δεν αντιμετωπίζονται με λαϊκισμούς και αυταρχισμού της κεντρικής εξουσίας, είτε των

μέσων επικοινωνίας.

Μια τέτοια νοοτροπία είναι αντιδημοκρατική και επικίνδυνη. Ενισχύει την υπερεξουσία των παραπολιτικών μηχανισμών σε βάρος των δημοκρατικών θεσμών και της θέλησης των πολιτών.

Ο διαφορετικός τρόπος άσκησης της πολιτικής επιβάλλεται και απαιτεί την επανασύνδεση της κοινωνίας με την πολιτική, τη συμμετοχή του πολίτη στα προβλήματα της ζωής του.

Όταν μιλάμε για θεσμικές αλλαγές που θα αναβαθμίζουν το ρόλο της Αυτοδιοίκησης, μιλάμε για το κεντρικό πολιτικό πρόβλημα της χώρας σήμερα. Δηλαδή για το πρόβλημα ανασυγκρότησης του όλου πολιτικού συστήματος, ώστε να βρεθεί σε αντιστοιχία με τις σημερινές ανάγκες της χώρας.

Το ζητούμενο είναι ένα πολιτικό σύστημα που θα έχει ισορροπία ανάμεσα σε διάφορα επίπεδα εξουσίας και κυρίως θα θεσμοθετεί αξιόπιστο και αποτελεσματικό έλεγχο με διαφάνεια. Σήμερα η εκτελεστική εξουσία κατέχει το σύνολο των εξουσιών και διαχειρίζεται το σύνολο σχεδόν των πόρων. Εάν αυτό συνεχιστεί, τότε οι αμφισβητήσεις του μοντέλου διακυβέρνησης, διαχείρισης πόρων και ανάπτυξης θα συνεχιστούν, η απόσταση μεταξύ πολιτών και κράτους θα μεγαλώνει, ο δημόσιος χώρος της πολιτικής θα ερημοποιείται και οι περιφερειακές ανισότητες δεν θα μικραίνουν.